

Model Evaluation of Modeling Marital Covert Aggression Based on Differentiation with the Mediating Role of Perceived Stress in Married Women

Bahereh Samin¹ , Noushin Taghinezhad^{2*} , Esmail Asadpour³

1. Department of Psychology, Faculty of Psychology, BA. C., Islamic Azad University, Bandar Abbas, Iran. Email: Bahereh.samin@iau.ac.ir
2. Corresponding Author, Associate Professor, Department of Psychology, Faculty of Psychology, BA. C., Islamic Azad University, Bandar Abbas, Iran. Email: nooshintaghinezhad@iau.ac.ir
3. Department of Counseling, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Kharazmi University, Tehran, Iran. Email: dr.iasadpour@khu.ac.ir

ARTICLE INFO

Article type:
Research Article

Article History:
Received: 16 Apr 2025
Revised: 19 Jun 2025
Accepted: 03 Aug 2025
Published: 20 Oct 2025

Keywords:
*Marital Covert Aggression,
Differentiation, Married
Women, Perceived Stress*

ABSTRACT

The objective of the present study was the structural model of modeling marital covert aggression based on differentiation with the mediating role of perceived stress in married women. The research is applicative and the research method was descriptive-correlational through structural equations modeling. The statistical population of this study included married women referring to counseling centers in regions 2, 3, and 4 of Tehran in the winter of 2024. Among the statistical population, 338 people were selected by available sampling method. The research tools included Couples Relational Aggression and Victimization Scale (CRAVS), Differentiation of Self Questionnaire (DSQ) and Perceived Stress Questionnaire (PSQ). The data analysis was conducted through Mean, Pearson correlation and structural equations modeling via SPSS and Amos versions 23. The results showed that the structural model of the research fits the collected data. The results also showed that the total path coefficient (sum of direct and indirect path coefficients) between differentiation and marital covert aggression ($p=0.001$, $\beta=-0.337$) is negative and significant. Also, the path coefficient between differentiation and perceived stress ($p=0.001$, $\beta=-0.22$) is negative and significant. In addition, the path coefficient between perceived stress and marital covert aggression ($p=0.001$, $\beta=0.326$) was positive and significant. Finally, the indirect path between differentiation and marital covert aggression ($p=0.001$, $\beta=-0.337$) was negative and significant. Finally, the results indicated a significant role of perceived stress in the relationship between differentiation and marital covert aggression in married women. According to the results of the present study, it can be said that stress plays a destructive role in creating Marital Covert Aggression and also in destroying differentiation. Accordingly, by applying appropriate psychological treatments and reducing women's perceived stress, the amount of marital damage can be reduced.

Cite this article: Samin, B. , Taghinezhad, N. and Asadpour, E. (2025). Model Evaluation of Modeling Marital Covert Aggression Based on Differentiation with the Mediating Role of Perceived Stress in Married Women. *Journal of Applied Psychological Research*, (In Press /Accepted Manuscript). doi: 10.22059/japr.2025.393581.645222

Publisher: University of Tehran Press
DOI: <https://doi.org/10.22059/japr.2025.393581.645222>

© The Author(s).

مدل‌یابی پر خاشگری پنهان زناشویی بر اساس تمایز یافتگی با نقش میانجی استرس ادراک شده در زنان متأهل

باهره ثمین^۱، نوشین تقی نژاد^{۲*}، اسماعیل اسدپور^۳

۱. گروه روان‌شناسی، دانشکده روان‌شناسی، واحد بندر عباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر عباس، ایران. رایانامه: Bahereh.samin@iau.ac.ir
 ۲. نویسنده مسئول، دانشیار گروه روان‌شناسی، دانشکده روان‌شناسی، واحد بندر عباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر عباس، ایران. رایانامه: nooshintaghinezhad@iau.ac.ir
 ۳. گروه مشاوره، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. رایانامه: dr.iasadpour@khu.ac.ir

چکیده

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:

پژوهشی

تاریخ‌های مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۱/۲۷

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۰۳/۲۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۵/۱۲

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۷/۲۸

کلیدواژه‌ها:

استرس ادراک شده، پر خاشگری پنهان زناشویی، تمایز یافتگی، زنان متأهل

هدف پژوهش حاضر، مدل‌یابی پر خاشگری پنهان زناشویی بر اساس تمایز یافتگی با نقش میانجی استرس ادراک شده در زنان متأهل بود. پژوهش از نوع کاربردی و روش پژوهش توصیفی-همبستگی به شیوه مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری این پژوهش، شامل زنان متأهل مراجعه کننده به مراکز مشاوره مناطق ۲، ۳ و ۴ شهر تهران در فصل زمستان سال ۱۴۰۳ بود. از بین جامعه آماری ۳۳۸ نفر به شیوه نمونه‌گیری دردسترس انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل مقیاس پر خاشگری رابطه‌ای زوجین و قربانی شدن (CRAVS)، پرسشنامه تمایز یافتگی خود (DSQ) و پرسشنامه استرس ادراک شده (PSQ) بود. تحلیل داده‌ها با استفاده از میانگین، همبستگی پیرسون و مدل‌سازی معادلات ساختاری، به وسیله نرم‌افزار SPSS و Amos ویرایش ۲۳ صورت گرفت. نتایج نشان داد که مدل ساختاری پژوهش با داده‌های گردآوری شده برازش دارد. همچنین نتایج نشان داد ضریب مسیر کل (مجموع ضرایب مسیر مستقیم و غیرمستقیم) بین تمایز یافتگی با پر خاشگری پنهان زناشویی ($\beta = -0.34, p = 0.001$) منفی و معنادار است. همچنین ضریب مسیر بین تمایز یافتگی و استرس ادراک شده ($\beta = -0.22, p = 0.001$) منفی و معنادار است. علاوه بر این ضریب مسیر بین استرس ادراک شده با پر خاشگری پنهان زناشویی ($\beta = 0.33, p = 0.001$) مثبت و معنادار بود. در نهایت مسیر غیرمستقیم بین تمایز یافتگی و پر خاشگری پنهان زناشویی ($\beta = -0.34, p = 0.001$) منفی و معنادار بود. در نهایت نتایج بیانگر نقش معنادار استرس ادراک شده در رابطه بین تمایز یافتگی و پر خاشگری پنهان زناشویی در زنان متأهل بود. باتوجه به نتایج پژوهش حاضر می‌توان گفت استرس نقش مخرب در ایجاد پر خاشگری پنهان زناشویی همچنین تخریب تمایز یافتگی دارد. بر این اساس می‌توان با بکارگیری درمان‌های روان-شناختی مناسب و با کاهش استرس ادراک شده زنان، از میزان آسیب‌های زناشویی آنان کاست.

استناد: ثمین، ب.، تقی نژاد، ن.، و اسدپور، ا. (۱۴۰۴). مدل‌یابی پر خاشگری پنهان زناشویی بر اساس تمایز یافتگی با نقش میانجی استرس ادراک شده در زنان متأهل. فصلنامه پژوهش‌های کاربردی روانشناختی، ۰ (پذیرش شده). doi: 10.22059/japr.2025.393581.645222

ناشر: انتشارات دانشگاه

© نویسندگان.

تهران

DOI: <https://doi.org/10.22059/japr.2025.393581.645222>

۱. مقدمه

ازدواج و خانواده از بنیادی‌ترین نهادهای اجتماعی محسوب می‌شوند که نقش مهمی در سلامت روانی و اجتماعی افراد ایفا می‌کنند (لی و یون^۱، ۲۰۲۳). رابطه زوجین به‌عنوان هسته اصلی خانواده، بر پایه تعاملات عاطفی، شناختی و رفتاری شکل می‌گیرد و کیفیت آن می‌تواند تأثیرات عمیقی بر سلامت روانی و رضایت زندگی همسران داشته باشد (چانگ و همکاران^۲، ۲۰۲۳). در این میان، نحوه مدیریت تعارضات زناشویی^۳ و شیوه‌های بیان هیجانات، از جمله عواملی هستند که می‌توانند پایداری یا تزلزل این روابط را تعیین کنند (پیلزورث و همکاران^۴، ۲۰۲۳). یکی از رفتارهایی که به‌طور نامحسوس اما تأثیرگذار بر پویایی روابط زوجین تأثیر می‌گذارد، پرخاشگری پنهان زناشویی^۵ است (میکائیلی و عبادی، ۱۴۰۱). پرخاشگری پنهان زناشویی یکی از ابعاد پیچیده تعارضات بین فردی در روابط زناشویی است که می‌تواند به‌صورت غیرمستقیم و ظریف، پویایی‌های رابطه را تحت تأثیر قرار دهد (کریمی و همکاران، ۱۳۹۸). برخلاف پرخاشگری آشکار^۶ که به‌طور مستقیم از طریق رفتارهایی همچون فریاد زدن یا درگیری‌های فیزیکی بروز می‌یابد، پرخاشگری پنهان شامل رفتارهایی مانند سکوت معنادار^۷، اجتناب^۸، کنایه زدن^۹ و بی‌تفاوتی عاطفی^{۱۰} است که می‌تواند به‌مرور زمان باعث فرسودگی عاطفی و کاهش کیفیت رابطه شود (پینتو و همکاران^{۱۱}، ۲۰۲۵). این نوع پرخاشگری در روابط زناشویی اغلب به دلیل ناتوانی در ابراز مستقیم هیجانات یا اختلافات رخ می‌دهد و ممکن است پیامدهای منفی طولانی‌مدتی بر رضایت زناشویی داشته باشد (حمیدی کیان و همکاران^{۱۲}، ۲۰۲۱). پرخاشگری پنهان در روابط زناشویی دربرگیرنده اعمالی است که در رابطه دوفره زن و شوهر به کار گرفته می‌شود، که به همسر آسیب می‌رساند و مشتمل بر دو مؤلفه کناره‌گیری عاطفی و خراب کردن وجهه اجتماعی هست (پیلزورث و همکاران، ۲۰۲۳). رفتار پرخاشگرانه پنهان در روابط زناشویی، زمینه‌ای برای رشد و گسترش رفتارهای اجتماعی سازش نیافته و درک پایین از موقعیت‌های بین فردی و در نتیجه کمتر پذیرفته شدن نزد همسر است (جمشاد و داوری، ۱۴۰۱).

یکی دیگر از متغیرهای مرتبط با بروز رفتارهای پرخاشگرانه در روابط زناشویی، تمایز یافتگی^{۱۳} است (درگاهی و همکاران، ۲۰۲۴). چنانکه افرادی که در زمینه تمایز یافتگی مشکل دارند، مشکلات روان‌شناختی، استرس و رفتارهای خودآسیب‌رسان بیشتری را تجربه می‌کنند (بوسر^{۱۴}، ۲۰۱۹). در زمینه مسائل زوجی، میرزایی کندی و همکاران (۲۰۲۲)، غنی پوراجرآباد (۱۴۰۱)، قبادی و همکاران (۱۴۰۰)، حیدری و همکاران (۲۰۲۱)، درگاهی و همکاران (۲۰۲۴) و لو-آری و همکاران^{۱۵} (۲۰۲۴) نشان دادند که بین تمایز یافتگی و تعارض زناشویی و شکل‌گیری پرخاشگری پنهان و آشکار زناشویی رابطه معنادار وجود دارد. تمایز یافتگی خود^{۱۶} که مهم‌ترین مفهوم نظریه سیستمی بوئن^{۱۷} است، میزان توانایی فرد در تفکیک فرآیندهای عقلانی از فرآیندهای احساسی را نشان می‌دهد. به عبارت دیگر، تمایز یافتگی نشان می‌دهد که فرد تا چه حد قادر است از بروز رفتارهایی که به طرز خودکار از هجان ناشی می‌شود اجتناب کند (سیمون و همکاران^{۱۸}، ۲۰۱۹). واژه تمایز یافتگی بیشتر به یک فرآیند اشاره دارد تا یک هدف قابل حصول؛ فرآیندی که فرد با حرکت در مسیر آن می‌تواند، به تدریج به استقلال و وابستگی سالم دست یابد و خود را از اضطراب

1. Lee & Yoon

2. Chung et al.

3. Marital Conflicts Management

4. Pillsworth et al.

5. Marital Covert Aggression

6. Overt Aggression

7. Meaningful Silence

8. avoidance

9. to make fun of

10. Emotional Indifference

11. Pinto et al.

12. Hamidikian et al.

13. Differentiation

14. Buser

15. Lev-Ari et al.

16. Self-Differentiation

17. Bowen's Systems Theory

18. Simon et al.

مزمین و رنج‌های غیرضروری رها کند (موژاس-آلونسو و همکاران^۱، ۲۰۲۲). سطح تمایز یافتگی هر فرد به بهترین صورت، در موقعیت‌های استرس‌زای خانواده قابل مشاهده است و درجه‌ای که فرد قادر است علی‌رغم اضطراب شدید در خانواده، رفتارش را منطبق بر اصول صریح و اندیشمندانه کنترل کند، میزان تمایز یافتگی او را نشان می‌دهد. درجه تمایز یافتگی هر فرد را می‌توان با توجه به میزانی که او قادر است در رویدادهای خانوادگی شرکت کند و لذت ببرد و به قدر کافی فاصله خود را حفظ کند تا در سیستم عاطفی خانواده غرق نشود، تعیین کرد (ویلس و همکاران^۲، ۲۰۲۱). بر اساس نظریه سیستم‌های خانواده بوئن، تمایز یافتگی نقش بسیار مهمی در ایجاد صمیمیت بلندمدت و متقابل در ازدواج و زمینه‌های سلامت زوجین دارد (کاشفی و همکاران، ۱۴۰۲).

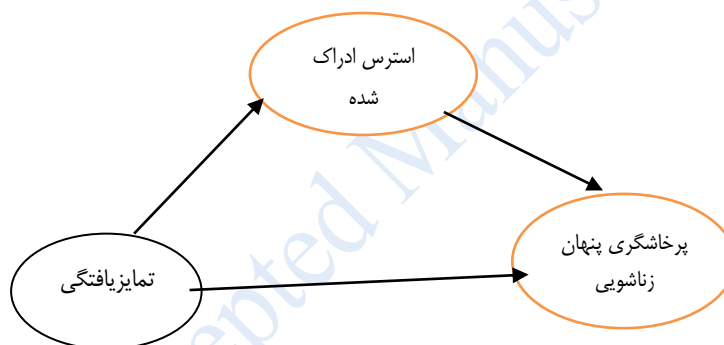
از جمله متغیرهای دیگری که می‌تواند در بروز پرخاشگری در روابط زوجین نقش داشته باشد، استرس ادراک شده^۳ است (سارنو و همکاران^۴، ۲۰۲۳). چنانکه پناهی‌فر و همکاران (۱۴۰۱)، عباسی و همکاران (۱۳۹۸)، رضایی‌فر و همکاران (۱۳۹۸) و ویلسون و همکاران^۵ (۲۰۲۴) نشان داده‌اند که استرس ادراک شده می‌تواند با برهم زدن نظم شناختی و روانی افراد، قدرت حل مساله را در مواقع بحرانی و چالش‌برانگیز کاهش داده و سبب شوند تا آنان تعارض و پرخاشگری زناشویی بالاتری را تجربه کنند. علاوه بر این مومن‌پور و همکاران (۱۴۰۱)، حکیمی و همکاران (۱۴۰۰)، سعادت‌ظاهر و همکاران (۱۴۰۰)، حسن‌زاده‌نمین و همکاران (۱۳۹۸)، منگ و همکاران^۶ (۲۰۲۵) و لیو و همکاران^۷ (۲۰۲۴) نشان داده‌اند که استرس ادراک شده می‌تواند نقش میانجی معناداری را بین متغیرهای روانی، هیجانی، زناشویی و شناختی مختلفی را ایفا نماید. استرس‌های زناشویی، در صورتی که به‌درستی مدیریت نشوند، می‌توانند به افزایش رفتارهای پرخاشگرانه در رابطه منجر شوند (شی و ویسمان^۸، ۲۰۲۳). زنان متأهلی که سطوح بالایی از استرس را تجربه می‌کنند، ممکن است به دلیل فشارهای روانی و هیجانی، پرخاشگری پنهان را به‌عنوان یک راهبرد دفاعی برای مدیریت تعارضات به کار بگیرند (سارنو و همکاران، ۲۰۲۳). استرس ادراک شده میزان استرسی است که فرد از دیدگاه خود و در طول بازه‌های از زمان و در نتیجه محرک‌های عینی تجربه می‌کند. استرس معمولاً با هجان‌های ناخوشایندی مثل خشم، اضطراب، غم، حسادت و احساس گناه همراه است. اگرچه استرس، محرکی مثبت در پیشرفت افراد جوان است اما اگر این استرس شدت یا ادامه یابد، می‌تواند سلامت روانی و بهزیستی افراد را تحت تأثیر قرار دهد (ریحمان و همکاران^۹، ۲۰۲۳). پژوهش‌ها نشان داده است که استرس به طور مستقیم با بدتر شدن تعامل زناشویی مرتبط است. به طوری که تحت تأثیر استرس، تعاملات مثبت زوجها (به عنوان مثال گوش دادن فعال، علاقه و همدلی) کاهش می‌یابد و رفتارهای منفی آنها (مانند انتقاد، تحقیر و جنگ‌طلبی) به طور قابل توجه افزایش می‌یابد (عباسی و همکاران، ۱۳۹۸).

در ضرورت انجام این پژوهش می‌توان بیان نمود، خانواده به‌عنوان بنیادی‌ترین نهاد اجتماعی، نقش تعیین‌کننده‌ای در سلامت روانی و اجتماعی افراد دارد و رابطه زوجی به‌عنوان هسته اصلی این نهاد، کیفیت زندگی فردی و خانوادگی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. روابط زناشویی سالم، پایه‌ای برای ایجاد امنیت روانی، حمایت عاطفی و رشد شخصی در زوجین و فرزندان محسوب می‌شود، درحالی‌که تعارضات حل‌نشده می‌توانند پیامدهای منفی بر سلامت روان، کیفیت زندگی و حتی عملکرد اجتماعی داشته باشند. ازاین‌رو، بررسی عوامل مؤثر بر پویایی روابط زوجین، از جمله الگوهای تعارض، نحوه مدیریت هیجانات و سبک‌های ارتباطی، می‌تواند به بهبود کیفیت زندگی زناشویی و کاهش مشکلات ارتباطی کمک کند. از طرفی پرخاشگری پنهان زناشویی یکی از عوامل مهم در کاهش کیفیت روابط زوجین است که به دلیل ماهیت غیرمستقیم و پنهانی خود، اغلب نادیده گرفته می‌شود. این رفتارها، که شامل بی‌اعتنایی، کنایه، سردی عاطفی و ایجاد احساس گناه در همسر است، می‌توانند به‌طور تدریجی به

1. Mozas-Alonso et al.
2. Willis et al.
3. Perceived Stress
4. Sarno et al.
5. Wilson et al.
6. Meng et al.
7. Liu et al.
8. Shi & Whisman
9. Rehman et al.

نارضایتی زناشویی، طلاق عاطفی و حتی مشکلات روان‌شناختی مانند افسردگی و اضطراب منجر شوند (چانگ و همکاران، ۲۰۲۳). از آنجا که این رفتارها به‌صورت غیرمستقیم بروز می‌کنند، اغلب اثرات مخربی را بر کیفیت زندگی زناشویی دارند که نیازمند توجه دقیق به عواملی است که موجب شکل‌گیری این نوع پرخاشگری می‌شود. از این رو، شناسایی عوامل زیربنایی و پیشگیری از رفتارهای پرخاشگرانه پنهان اهمیت بسیاری دارد تا از بروز مشکلات عمیق‌تر و تخریب رابطه جلوگیری شود. از دیدگاه اجتماعی، توجه به این موضوع در راستای کاهش نرخ طلاق و ارتقای سلامت روانی افراد در جوامع است. در دنیای امروز که فشارهای اجتماعی و اقتصادی بیشتر از گذشته است، ناآگاهی از آسیب‌های روان‌شناختی روابط می‌تواند به گسترش مشکلات زناشویی منجر شود. با توجه به مطالب بیان شده، به منظور ارائه هرچه بهتر خدمات و شناسایی ارتباط بین پرخاشگری پنهان زناشویی و تمایزیافتگی با نقش میانجی استرس ادراک شده در زنان متأهل، انجام این پژوهش می‌تواند خلأ تحقیقاتی موضوع را نیز پر نماید. به همین دلیل انجام پژوهشی که در آن نقش میانجی‌گری استرس ادراک شده در ارتباط بین پرخاشگری پنهان زناشویی و تمایزیافتگی مورد بررسی قرار گیرد دارای اهمیت بوده و لازم و ضروری به نظر می‌رسد. فرضیه‌های پژوهش بدین صورت بودند:

۱. تمایزیافتگی بر استرس ادراک شده و پرخاشگری پنهان زناشویی زنان متأهل تاثیر دارد.
۲. استرس ادراک شده بر پرخاشگری پنهان زناشویی زنان متأهل تاثیر داشته و در رابطه بین تمایزیافتگی و پرخاشگری پنهان زناشویی زنان متأهل نقش میانجی معنادار دارد.

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش حاضر

۲. روش

۲-۱. جامعه آماری، نمونه و روش نمونه‌گیری

پژوهش از نوع کاربردی و روش پژوهش توصیفی-همبستگی به شیوه مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری این پژوهش، شامل زنان متأهل مراجعه کننده به مراکز مشاوره مناطق ۲، ۳ و ۴ شهر تهران در فصل زمستان سال ۱۴۰۳ بود. تعداد این مراکز ۱۲ مرکز بودند. از بین جامعه آماری ۳۵۰ نفر به شیوه نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. از آنجایی که روش‌شناسی مدل معادلات ساختاری، تا حدود زیادی با برخی از جنبه‌های رگرسیون چندمتغیری شباهت دارد، می‌توان از اصول تعیین حجم نمونه در تحلیل رگرسیون چندمتغیری برای تعیین حجم نمونه در مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده نمود. در تحلیل رگرسیون چندمتغیری نسبت تعداد نمونه (مشاهدات) به متغیرهای مستقل نباید از ۱۰ کمتر باشد. در غیر این صورت نتایج حاصل از معادله رگرسیون چندان تعمیم‌پذیر نخواهد بود. نسبت محافظه‌کارانه‌تر ۲۰ مشاهده به‌ازای هر متغیر مستقل نیز پیشنهاد شده است. پس به‌طور کلی در روش‌شناسی مدل‌یابی معادلات ساختاری تعیین حجم نمونه می‌تواند بین ۱۰ تا ۴۰ مشاهده به‌ازای هر متغیر مستقل اندازه‌گیری شده تعیین شود. در این پژوهش تعیین حجم نمونه برابر ۴۰ مشاهده به‌ازای هر متغیر مستقل اندازه‌گیری شد؛ بنابراین

نمونه آماری در این پژوهش حداقل ۳۰۰ نفر از زنان متأهل مراجعه کننده به مراکز مشاوره شهر تهران در سال ۱۴۰۳ بود که جهت پیش‌بینی احتمال ریزش ۳۵۰ نفر در نظر گرفته شد. جهت نمونه‌گیری نیز بدین صورت عمل شد که با مراجعه به ۱۵ مرکز مشاوره مناطق ۲، ۳ و ۴ شهر تهران زنان متأهلی که به دلیل مشکلات و تعارضات زناشویی به این مراکز مراجعه کرده بودند، مورد شناسایی قرار گرفتند. سپس از آنان درخواست شد که به پرسشنامه‌های پژوهش پاسخ دهند. پس از پاسخگویی تعداد ۱۲ پرسشنامه به دلیل نقص و یا مخدوش بودن کنار گذاشته شد. بر این اساس تعداد ۳۳۸ نفر در پژوهش باقی ماندند. ملاک‌های ورود به پژوهش شامل این موارد بود: قرار گرفتن در بازه سنی ۳۰-۵۰ سال و رضایت آگاهانه و داوطلبانه جهت شرکت در پژوهش بود. ملاک‌های خروج از پژوهش نیز شامل: پاسخگویی ناقص به سوالات، عدم تمایل به تکمیل پرسشنامه‌ها و بروز حوادث پیش‌بینی نشده موثر بود.

۲-۲ ابزار سنجش

۲-۲-۱. **مقیاس پرخاشگری رابطه‌ای زوجین و قربانی شدن^۱ (CRAVS):** مقیاس پرخاشگری رابطه‌ای زوجین و قربانی شدن توسط نلسون و کارول^۲ (۲۰۰۶؛ به نقل از [کریمی و همکاران، ۱۳۹۸](#)) طراحی شده و ابزاری برای سنجش دو زیرمقیاس کناره‌گیری عاطفی^۳ (سوالات ۱ تا ۶) و خراب کردن وجهه اجتماعی^۴ (سوالات ۷ تا ۱۲) است. پاسخ‌ها بر اساس مقیاس لیکرت ۷ گزینه‌ای (خیلی کم = ۱ تا خیلی زیاد = ۷) سنجیده می‌شوند و دامنه نمرات از ۱۲ تا ۸۴ متغیر است. نمرات بالاتر نشان دهنده پرسشنامه پرخاشگری پنهان رابطه‌ای بیشتر است. روایی و پایایی این ابزار در پژوهش‌های مختلف تأیید شده است. در نسخه اصلی، آلفای کرونباخ برای کناره‌گیری عاطفی در مردان ۰/۹۰ و در زنان ۰/۸۶ و برای خراب کردن وجهه اجتماعی در مردان ۰/۸۸ و در زنان ۰/۹۰ گزارش شده است (نلسون و کارول، ۲۰۰۶؛ به نقل از [کریمی و همکاران، ۱۳۹۸](#)). همچنین روایی سازه آن مطلوب و به میزان ۰/۸۸ گزارش شده است (نلسون و کارول، ۲۰۰۶). در نسخه ترجمه‌شده به فارسی، این پرسشنامه توسط متخصصان تأیید و تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی بر آن اعمال شد که ضریب آلفای کرونباخ برای کناره‌گیری عاطفی در مردان ۰/۸۷ و در زنان ۰/۸۴ و برای خراب کردن وجهه اجتماعی در مردان ۰/۸۳ و در زنان ۰/۸۹ محاسبه گردید ([حمیدی‌کیان و همکاران، ۲۰۲۱](#)). همچنین در پژوهش [خزاعی و همکاران \(۱۳۹۵\)](#)، اعتبار صوری و محتوایی مقیاس تأیید و آلفای کرونباخ کلی ۰/۸۵ گزارش شد. در پژوهش حاضر ضریب همسانی درونی به وسیله آلفای کرونباخ برای کناره‌گیری عاطفی ۰/۷۶ و برای خراب کردن وجهه ۰/۸۳ محاسبه شد.

۲-۲-۲. **پرسشنامه تمایز یافتگی خود^۵ (DSQ):** پرسشنامه تمایز یافتگی خود توسط اسکورن و فریدلندر^۶ (۱۹۹۸؛ به نقل از [فخاری و همکاران، ۱۳۹۳](#)) طراحی شده و شامل ۴۶ گویه است که برای سنجش تمایز یافتگی افراد به کار می‌رود. دارای چهار مؤلفه اصلی شامل واکنش‌پذیری عاطفی^۷ (گویه‌های ۱، ۶، ۱۰، ۱۴، ۱۸، ۲۱، ۲۶، ۳۰، ۳۴، ۳۸ و ۴۰)، جایگاه من^۸ (گویه‌های ۴، ۷، ۱۱، ۱۵، ۱۹، ۲۳، ۲۷، ۳۱، ۳۵، ۴۱ و ۴۳)، گریز عاطفی^۹ (گویه‌های ۲، ۳، ۸، ۱۲، ۱۶، ۲۰، ۲۴، ۲۸، ۳۲، ۳۶ و ۳۹) و آمیختگی با دیگران^{۱۰} (گویه‌های ۵، ۹، ۱۳، ۱۷، ۲۲، ۲۵، ۲۹، ۳۳، ۳۷، ۴۴ و ۴۵) است. پاسخ‌دهی به این پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرت ۶ گزینه‌ای از ۱ (ابتداً صحیح نیست) تا ۶ (کاملاً صحیح است) انجام می‌شود. گویه‌های ۴، ۷، ۱۱، ۱۵، ۱۹، ۲۳، ۲۷، ۳۱، ۳۷، ۴۱، ۴۳ و ۴۶ به صورت مستقیم و سایر گویه‌ها به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. حداکثر نمره در این

1. Couples Relational Aggression and Victimization Scale

2. Nelson & Carroll

3. emotional withdrawal

4. ruining social image

5. Differentiation of Self Questionnaire

6. Skowron & Friedlander

7. emotional reactivity

8. ego place

9. Emotional escape

10. fusion with others

پرسشنامه ۲۷۰ است و نمرات کمتر نشان‌دهنده سطح پایین‌تر تمایز یافتگی می‌باشد. اسکورن و فریدلندر (۱۹۹۸)؛ به نقل از [فخاری و همکاران، \(۱۳۹۳\)](#) ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۲ و همبستگی این ابزار با پرسشنامه تجربه روابط نزدیک را ۰/۵۳- گزارش کرده‌اند. در ایران، [فخاری و همکاران \(۱۳۹۳\)](#) ضریب آلفای کرونباخ این پرسشنامه را ۰/۷۸ و همبستگی آن را با پرسشنامه سلامت عمومی در دامنه‌ای از ۰/۲۶- تا ۰/۴۷- گزارش کردند. در پژوهش حاضر ضریب همسانی درونی به وسیله آلفای کرونباخ برای واکنش‌پذیری عاطفی ۰/۷۳، جایگاه من ۰/۷۹، گریز عاطفی ۰/۸۶ و هم آمیختگی با دیگران ۰/۸۱ محاسبه شد.

۳-۲-۲. مقیاس استرس ادراک شده^۱ (PSS): مقیاس استرس ادراک شده توسط [کوهن و همکاران^۲ \(۱۹۸۳\)](#) تهیه شده است. مقیاس استرس ادراک شده شامل ۱۴ گویه است و به هر ماده در مقیاس لیکرت پنج درجه ای پاسخ داده می‌شود (هرگز، تقریباً هرگز، گاهی اوقات، اغلب مواقع: نمره صفر تا ۴). بر این اساس دامنه نمرات این مقیاس بین صفر تا ۵۶ است. نمرات بالاتر نشان دهنده استرس ادراک شده بیشتر است. ضرایب پایایی همسانی درونی برای مقیاس با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ در محدوده ۰/۸۶ تا ۰/۸۴ در دو گروه از دانشجویان به دست آمد ([سعادت و همکاران، \(۱۳۹۴\)](#)). استرس درک شده به طور قابل توجهی با علائم افسردگی و رویدادهای فیزیکی زندگی، اضطراب اجتماعی و کاهش رضایت از زندگی و دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی مرتبط است ([کوهن و همکاران، \(۱۹۸۳\)](#)). این مقیاس توسط [قربانی و همکاران^۳ \(۲۰۰۲\)](#) در یک مطالعه چند فرهنگی در سطح هنجاری و آلفای کرونباخ در ۰/۸۱ برای آزمودنی‌های ایرانی و ۰/۸۶ برای آزمودنی‌های آمریکایی نشان داده شد. همچنین محققین مذکور روایی محتوای پرسشنامه استرس ادراک شده را مطلوب اعلام کردند. در پژوهش حاضر ضریب همسانی درونی به وسیله آلفای کرونباخ ۰/۸۰ محاسبه شد.

۳-۲-۳. روش تحلیل داده‌ها

نتایج در دو بخش آمار توصیفی (میانگین^۴، انحراف معیار^۵ و ماتریس همبستگی^۶) و آمار استنباطی (مدل‌سازی معادلات ساختاری^۷) و آزمون بوت استرپ^۸ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزارهای SPSS و Amos (هر دو نسخه ۲۳) انجام شد.

۳. یافته‌ها

۳-۱. توصیف جمعیت شناختی

یافته‌های جمعیت شناختی نشان داد که میانگین و انحراف استاندارد سن شرکت کنندگان به ترتیب ۳۷/۱۴ و ۶/۰۳ سال بود. همچنین زنان حاضر دارای سطح تحصیلی دیپلم تا کارشناسی ارشد بودند که در این بین تعداد ۶۹ نفر (معادل ۲۰/۴۱ درصد) دارای سطح تحصیلی دیپلم، تعداد ۱۹۴ نفر معادل (۵۷/۴۰ درصد) دارای سطح تحصیلی لیسانس و تعداد ۷۵ نفر (معادل ۲۲/۱۹ درصد) دارای سطح تحصیلی کارشناسی ارشد بودند.

۳-۲. شاخص‌های توصیفی

حال به ارائه یافته‌های توصیفی پرداخته می‌شود.

جدول ۱: یافته‌های توصیفی تمایز یافتگی، استرس ادراک شده و پرخاشگری پنهان زناشویی در زنان متأهل

1. Perceived Stress Scale
2. Cohen et al.
3. Ghorbani et al.
4. Mean
5. standard deviation
6. correlation matrix
7. Structural equation modeling
8. Bootstrap test

متغیر	میانگین	انحراف معیار
نمره کل تمایز یافتگی		
	۱۷۴/۴۹	۱۷/۲۰
زیر مقیاس های تمایز یافتگی	واکنش پذیری عاطفی	۴۲/۰۱
	جایگاه من	۴۳/۹۸
	گریز عاطفی	۴۵/۱۳
	آمیختگی با دیگران	۴۳/۳۷
استرس ادراک شده		
	۲۴/۴۶	۵/۶۰
نمره کل پر خاشگری پنهان زناشویی		
	۳۳/۹۱	۶/۵۱
زیر مقیاس های پر خاشگری پنهان زناشویی	کناره گیری عاطفی	۱۹/۸۹
	خراب کردن وجهه اجتماعی	۱۴/۰۲

پس از ارائه یافته های توصیفی متغیرها به ارائه نتایج جداول استنباطی پرداخته می شود.

۳-۳. آزمون فرضیه ها

جدول ۲: ماتریس همبستگی پیرسون بین تمایز یافتگی، استرس ادراک شده و پر خاشگری پنهان زناشویی در زنان متأهل

متغیرها	تمایز یافتگی	استرس ادراک شده	پر خاشگری پنهان زناشویی
تمایز یافتگی	۱		
	-		
استرس ادراک شده	۰/۵۲***	۱	
	۰/۰۰۰۱	-	
پر خاشگری پنهان	۰/۵۰***	۰/۴۹***	۱
زناشویی	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	-
ضریب تحمل ^۱	۰/۴۵	۰/۵۹	۰/۶۵
عامل تورم واریانس ^۲	۲/۱۸	۱/۷۰	۱/۵۳

*P= ۰/۰۵ **P= ۰/۰۱

جدول ۲ ضرایب همبستگی بین متغیرها را نشان داد که بر اساس آن جهت همبستگی بین متغیرها منطبق بر انتظار و همسو با تئوری های حوزه پژوهش بود. علاوه بر این جدول ۱ نشان داد که ارزش های کشیدگی و چولگی همه متغیرها در محدوده ۲+ و ۲- قرار دارد. این مطلب بیانگر آن است که توزیع داده های مربوط به متغیرهای پژوهش از نرمال بودن تک متغیری انحراف آشکاری ندارند. بر اساس نتایج جدول ۱ مفروضه همخطی بودن نیز در بین داده های پژوهش حاضر برقرار بود. زیرا که مقادیر ضریب تحمل هر یک از متغیرهای پیش بین بزرگتر از ۰/۱ و مقادیر عامل تورم واریانس آنها کوچکتر از ۱۰ بود. در این پژوهش به منظور ارزیابی برقراری/عدم برقراری مفروضه نرمال بودن توزیع داده های چندمتغیری، اطلاعات مربوط به «فاصله مهلنوبایس^۳» مورد بررسی قرار گرفت. مقادیر چولگی^۴ و کشیدگی^۵ اطلاعات مربوط به فاصله مهلنوبایس به ترتیب برابر با ۰/۶۳ و ۱/۰۸ به دست آمد که در محدوده ± 2 قرار داشت. این موضوع بیانگر برقراری مفروضه نرمال بودن توزیع داده های چندمتغیری

1. tolerance
2. variance inflation factor
3. Mahalanobis distance (D)
4. Skewness and elongation
5. Skewness and elongation

در بین داده‌ها بود ($p \geq 0.05$). در نهایت برای ارزیابی مفروضه همگنی واریانس‌ها نمودار پراکندگی واریانس‌های استاندارد شده خطاها^۱ مورد بررسی قرار گرفت و نتایج نشان داد که آن مفروضه نیز در بین داده‌ها برقرار است ($p \geq 0.05$). در ادامه چگونگی برازش مدل با استفاده از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری، نرم افزار AMOS 24.0 و برآورد بیشینه احتمال^۲ (ML) ارزیابی شد. جدول ۳ شاخص‌های برازندگی مدل پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۳. شاخص‌های برازش مدل ساختاری		
شاخص‌های برازندگی	مدل ساختاری	نقطه برش
مجذور کای ^۳	۶۷/۷۹	-
درجه آزادی مدل ^۴	۳۸	-
df^5/χ	۱/۸۴	کمتر از ۳
GFI ^۶	۰/۹۶	۰/۹۰ >
AGFI ^۷	۰/۹۳	۰/۸۵۰ >
CFI ^۸	۰/۹۸	۰/۹۰ >
RMSEA ^۹	۰/۰۵	۰/۰۸ <

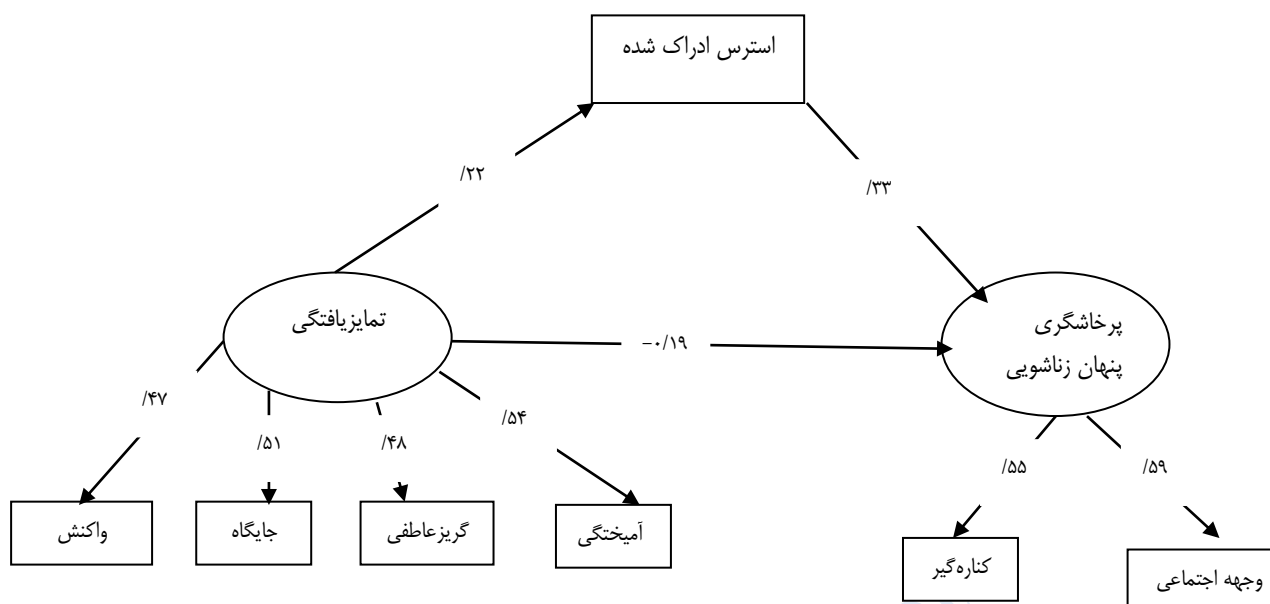
نتایج جدول ۳ نشان داد که شاخص‌های برازندگی حاصل از تحلیل از برازش قابل قبول مدل ساختاری با داده‌های گراوری شده حمایت می‌کنند. جدول ۴ ضرایب مسیر بین متغیرها را در مدل ساختاری نشان می‌دهد.

جدول ۴: ضرایب مسیر در مدل ساختاری				
p	β	S.E	b	ضرایب مسیر
۰/۰۱	-۰/۲۲	۰/۰۹	-۰/۳۰	تمایزیافتگی ← استرس ادراک شده
۰/۰۰۱	۰/۳۳	۰/۰۶	۰/۱۸	استرس ادراک شده ← پرخاشگری پنهان زناشویی
۰/۰۱	-۰/۱۸	۰/۰۵	-۰/۱۳	ضریب مسیر مستقیم تمایزیافتگی ← پرخاشگری پنهان زناشویی
۰/۰۰۱	-۰/۱۵	۰/۰۳	-۰/۱۱	ضریب مسیر غیرمستقیم ^{۱۰} تمایزیافتگی ← پرخاشگری پنهان زناشویی
۰/۰۰۱	-۰/۳۴	۰/۰۷	-۰/۲۴	ضریب مسیر کل تمایزیافتگی ← پرخاشگری پنهان زناشویی

نتایج جدول ۴ نشان داد که ضریب مسیر کل (مجموع ضرایب مسیر مستقیم و غیرمستقیم) بین تمایزیافتگی با پرخاشگری پنهان زناشویی ($\beta = -0.34, p = 0.001$) منفی و معنادار است. همچنین ضریب مسیر بین تمایزیافتگی و استرس ادراک شده ($\beta = -0.22, p = 0.001$) منفی و معنادار است. علاوه بر این ضریب مسیر بین استرس ادراک شده با پرخاشگری پنهان زناشویی ($\beta = 0.33, p = 0.001$) مثبت و معنادار بود. منطبق بر نتایج جدول ۴ ضریب مسیر غیرمستقیم بین تمایزیافتگی و پرخاشگری پنهان زناشویی ($\beta = -0.34, p = 0.001$) منفی و معنادار بود. بر این اساس چنین نتیجه‌گیری شد که استرس ادراک شده به صورت منفی و معنادار رابطه بین تمایزیافتگی و پرخاشگری پنهان زناشویی در زنان متأهل را میانجیگری می‌کند. شکل ۱ پارامترهای استاندارد در مدل ساختاری پژوهش را نشان می‌دهد.

1. standardized residuals
2. Maximum Likelihood
3. Chi-Square
4. Degree of freedom of the model
5. normed chi-square
6. Goodness Fit Index
7. Adjusted Goodness Fit Index
8. Comparative Fit Index
9. Root Mean Square Error of Approximation

۱۰. در این پژوهش به منظور برآورد خطای استاندارد مسیر غیر مستقیم از روش برآورد بوت استراب با حجم نمونه ۲۰۰۰ استفاده شد.

شکل ۲: پارامترهای استاندارد در مدل ساختاری پژوهش

۴. بحث و نتیجه گیری

هدف پژوهش حاضر، مدلیابی پرخاشگری پنهان زناشویی بر اساس تمایز یافتگی با نقش میانجی استرس ادراک شده در زنان متأهل بود. یافته اول پژوهش حاضر نشان داد که تمایز یافتگی بر استرس ادراک شده و پرخاشگری پنهان زناشویی زنان متأهل اثر مستقیم دارد. یافته حاضر با نتایج پیشین همسویی داشت. چنانکه بوسر (۲۰۱۹) نشان داد افرادی که در زمینه تمایز یافتگی مشکل دارند، مشکلات روان شناختی، استرس و رفتارهای خود آسیب‌رسان بیشتری را تجربه می‌کنند. همچنین میرزایی کندی و همکاران (۲۰۲۲)، غنی پور اجر آباد (۱۴۰۱)، قبادی و همکاران (۱۴۰۰)، درگاهی و همکاران (۲۰۲۴) و لو-آری و همکاران (۲۰۲۴) در نتایج پژوهش خود نشان دادند که بین خودمتمایز سازی و تعارض زناشویی و شکل‌گیری پرخاشگری پنهان و آشکار زناشویی رابطه معنادار وجود دارد.

در تبیین این یافته پژوهشی می‌توان گفت تمایز یافتگی به توانایی فرد برای حفظ حس خود در حالی که به طور احساسی به دیگران متصل است، به ویژه در روابط نزدیک اشاره دارد (اسکورن و فریدلندر، ۱۹۹۸). این ویژگی برای تنظیم هیجانی و صمیمیت در ازدواج اهمیت زیادی دارد، به طوری که سطوح بالای تمایز یافتگی با سلامت روانی بهتر و تعارضات روابطی کمتر همراه است (بوسر، ۲۰۱۹). در زمینه پرخاشگری زناشویی، تمایز یافتگی پایین می‌تواند آسیب‌پذیری فرد را در برابر اضطراب‌های رابطه‌ای افزایش دهد، زیرا ممکن است توانایی فرد برای بیان مرزهای شخصی محدود شود که منجر به تحمل بیشتر پرخاشگری‌های پنهان مانند رفتارهای پسیو- آگراسیو یا دستکاری هیجانی گردد (لو-آری و همکاران، ۲۰۲۴). بنابراین، تمایز یافتگی پایین می‌تواند تأثیر منفی پرخاشگری پنهان زناشویی را تشدید کند و شناسایی یا برخورد با چنین رفتارهایی را دشوارتر سازد. مشابه این یافته، درگاهی و همکاران (۲۰۲۴) نیز به این نتیجه رسیده‌اند که تمایز یافتگی می‌تواند در کاهش پرخاشگری پنهان زناشویی و بهبود کیفیت ارتباطات نقش کلیدی داشته باشد. این مطالعات نشان می‌دهند که تمایز یافتگی به عنوان یک عامل روان شناختی بنیادی، به افراد کمک می‌کند تا به شیوه‌ای سالم‌تر و مؤثرتر با تعارضات و هیجانات منفی در روابط زناشویی مواجه شوند. علاوه بر این، مطالعات دیگری مانند پژوهش حیدری و همکاران (۲۰۲۱) پرخاشگری پنهان زناشویی را به احساس گناه و خودبستگی مرتبط دانسته‌اند. این یافته‌ها با پژوهش حاضر هم‌خوانی دارند، زیرا نشان می‌دهند افرادی که از تمایز یافتگی پایین‌تری برخوردارند، بیشتر درگیر چرخه‌های منفی روان شناختی می‌شوند که می‌تواند به رفتارهای پرخاشگرانه پنهان منجر شود. در تبیینی دیگر می‌توان گفت ارتباط بین مؤلفه‌های تمایز یافتگی و پرخاشگری پنهان به شیوه‌ای پیچیده و

چندوجهی در روابط بین فردی است که تعاملات عاطفی، روان‌شناختی و اجتماعی افراد را تحت تأثیر قرار می‌دهد. تمایز یافتگی خود، که شامل مؤلفه‌هایی مانند خودآگاهی، خودمختاری عاطفی، مرزهای شخصی، انعطاف‌پذیری، و انعکاس است، بر نحوه مدیریت احساسات و روابط افراد در تعاملات مختلف تأثیر می‌گذارد (غنی پوراجرآباد، ۱۴۰۱). افراد متمایز، قادر به تنظیم احساسات خود به‌طور مستقل از دیگران هستند و می‌توانند در موقعیت‌های استرس‌زا بدون واکنش‌های افراطی یا دفاعی، به‌طور متفکرانه عمل کنند. از سوی دیگر، پرخاشگری پنهان، که به‌ویژه شامل تخریب وجهه اجتماعی و کناره‌گیری عاطفی است، به‌طور مستقیم با عدم تمایز یافتگی و ناتوانی در مدیریت هیجانات و روابط عاطفی ارتباط دارد. زمانی که افراد در روابط خود از مهارت‌های خودتنظیمی ضعیف برخوردارند یا نمی‌توانند مرزهای سالم ایجاد کنند، ممکن است به رفتارهای مخربی چون بدگویی، شایعه‌پراکنی یا کناره‌گیری عاطفی روی آورند تا روابط خود را کنترل کنند. این روند ضمن افزایش استرس در زنان متأهل زمینه را برای بروز پرخاشگری پنهان زناشویی مهیا می‌سازد. در تبیین تکمیلی می‌توان گفت تمایز یافتگی به معنای توانایی فرد در مدیریت هیجانات و احساسات خود به شکلی است که در مواجهه با چالش‌های زندگی، از لحاظ عاطفی و عقلانی به استقلال برسد. این ویژگی روان‌شناختی به‌ویژه در روابط نزدیک مانند روابط زناشویی، نقش بسیار مهمی ایفا می‌کند. در روابط زناشویی، افرادی که توانایی بیشتری در تمایز یافتگی دارند، قادرند احساسات و نیازهای خود را از رفتارهای منطقی و تصمیم‌گیری‌های عقلانی خود تفکیک کنند (میرزایی کندی و همکاران، ۲۰۲۲). به عبارت دیگر، این افراد توانایی دارند تا در مواجهه با استرس‌ها و مشکلات زندگی زناشویی، از لحاظ عاطفی تحت تأثیر قرار نگیرند و در عین حال روابط خود را به گونه‌ای سالم و مؤثر مدیریت کنند. در مقابل، افرادی که تمایز یافتگی را به‌طور کامل نپورده‌اند، معمولاً در موقعیت‌های هیجانی دچار سردرگمی می‌شوند و نمی‌توانند مرز مشخصی میان احساسات و تصمیمات منطقی خود قائل شوند. بر این اساس افراد بهره‌مند از تمایز یافتگی می‌توانند با خودمدیریتی عاطفی و هیجانی در روابط زناشویی، بهنگام بروز چالش استرس کمتری را ادراک نموده و در نتیجه پرخاشگری پنهان زناشویی کمتری را نیز تجربه نمایند.

یافته دوم و نهایی پژوهش حاضر نشان داد که استرس ادراک شده بر پرخاشگری پنهان زناشویی زنان متأهل دارای اثر مستقیم بوده و همچنین می‌تواند در رابطه بین تمایز یافتگی و پرخاشگری پنهان زناشویی زنان متأهل نقش میانجی معنادار ایفا نماید. یافته حاضر با نتایج پژوهش‌های پیشین همسویی داشت. چنانکه پناهی‌فر و همکاران (۱۴۰۱)، عباسی و همکاران (۱۳۹۸)، رضایی‌فر و همکاران (۱۳۹۸) و ویلسون و همکاران (۲۰۲۴) نشان داده‌اند که استرس ادراک شده می‌تواند با برهم زدن نظم شناختی و روانی افراد، قدرت حل مساله را در در مواقع بحرانی و چالش‌برانگیز کاهش داده و سبب شوند تا آنان تعارض و پرخاشگری زناشویی بالاتری را تجربه کنند. علاوه بر این مومن‌پور و همکاران (۱۴۰۱)، حکیمی و همکاران (۱۴۰۰)، سعادت‌اظهر و همکاران (۱۴۰۰)، حسن‌زاده نمین و همکاران (۱۳۹۸)، منگ و همکاران (۲۰۲۵) و لیو و همکاران (۲۰۲۴) نشان داده‌اند که استرس ادراک شده می‌تواند نقش میانجی معناداری را بین متغیرهای روانی، هیجانی، زناشویی و شناختی مختلفی را ایفا نماید.

در تبیین این یافته پژوهشی می‌توان گفت استرس ادراک شده، به‌عنوان یک تجربه ذهنی و فردی، به نحوه ارزیابی فرد از فشارها، تهدیدها و عدم اطمینان در موقعیت‌های زندگی اشاره دارد. استرس زمانی ادراک می‌شود که فرد احساس کند تقاضاها و چالش‌های موجود فراتر از توانایی‌ها و منابع او است. این امر نشان‌دهنده تفاوت‌های فردی در نحوه ارزیابی و پردازش موقعیت‌های مشابه است؛ به این معنا که استرس ادراک شده به‌جای آنکه به ویژگی‌های عینی یک موقعیت وابسته باشد، بستگی به نحوه تفسیر و ارزیابی ذهنی فرد از آن موقعیت دارد (منگ و همکاران، ۲۰۲۵). بر این اساس و بر اساس ویژگی‌های استرس ادراک شده، می‌توان گفت که این متغیر به‌طور مثبت و معنادار با پرخاشگری پنهان زناشویی مرتبط است. زمانی که استرس ادراک شده در فرد افزایش می‌یابد، احتمال استفاده از رفتارهای پرخاشگرانه پنهان برای مقابله با این استرس افزایش می‌یابد. این ارتباط به‌ویژه در زنان متأهل قابل مشاهده است، جایی که استرس‌های زندگی روزمره می‌تواند به‌طور مستقیم بر کیفیت روابط زناشویی تأثیر بگذارد و موجب ظهور رفتارهای پرخاشگرانه پنهان شود. بنابراین، مدیریت استرس ادراک شده و ارتقای مهارت‌های مقابله‌ای می‌تواند راهکارهای مؤثری برای کاهش پرخاشگری پنهان و بهبود روابط زناشویی باشد. علاوه بر این بر اساس یافته‌ها،

پرخاشگری پنهان در روابط زناشویی می‌تواند ارتباطی دوسویه با استرس ادراک‌شده داشته باشد. به‌ویژه در زنان متأهل، زمانی که استرس ادراک‌شده افزایش می‌یابد، ممکن است از پرخاشگری پنهان به‌عنوان یک روش مقابله‌ای استفاده کنند. این پرخاشگری ممکن است به‌طور ناخودآگاه به‌عنوان راهی برای بازگرداندن احساس کنترل و تسکین استرس در نظر گرفته شود. برای مثال، زمانی که زن احساس کند که چالش‌های زندگی زناشویی از جمله مشکلات مالی، مسئولیت‌های خانگی، یا فشارهای شغلی بر او تحمیل شده است، ممکن است این فشارها را از طریق پرخاشگری پنهان، مانند خودداری از برقراری ارتباط عاطفی یا تلاش برای تخریب وجهه اجتماعی همسر، ابراز کند. این رفتار می‌تواند به‌طور موقت به فرد احساس کنترل بدهد، اما در بلندمدت باعث افزایش فاصله عاطفی و تشدید مشکلات زناشویی می‌شود (ویلسون و همکاران، ۲۰۲۴). این مسئله به‌ویژه در زنانی که از خشونت پنهان رنج می‌برند، قابل مشاهده است. تحقیقات نشان داده‌اند که زنانی که در معرض پرخاشگری پنهان قرار دارند، بیشتر از زنانی که چنین تجربیاتی نداشته‌اند، در معرض آسیب‌های روانی و اجتماعی قرار می‌گیرند. این آسیب‌ها ممکن است شامل اضطراب، افسردگی، کاهش اعتماد به نفس و افزایش مشکلات ارتباطی باشد (عباسی و همکاران، ۱۳۹۸). به‌طور کلی، استرس ادراک‌شده می‌تواند یک عامل تسهیل‌کننده در بروز پرخاشگری پنهان باشد و به‌ویژه زمانی که فرد احساس کند منابع و توانایی‌های کافی برای مقابله با چالش‌ها ندارد، ممکن است این نوع پرخاشگری را به‌عنوان یک راهکار مقابله‌ای انتخاب کند. در نهایت باید ذکر کرد میانجی‌گری استرس ادراک‌شده در درک دینامیک‌های پرخاشگری پنهان زناشویی حائز اهمیت است. پژوهش‌ها نشان می‌دهند که زنان با سطوح بالاتر تمایز یافتگی بهتر می‌توانند با استرس رابطه‌ای کنار بیایند، زیرا استراتژی‌های سالم‌تری برای تنظیم هیجانی دارند و احساس خودکارآمدی بیشتری دارند. این زنان ممکن است بیشتر احتمال داشته باشند که پرخاشگری پنهان را شناسایی کرده و به آن پاسخ دهند، که استرس مرتبط با چنین تجربیاتی را کاهش می‌دهد. در مقابل، کسانی که تمایز یافتگی پایین دارند، ممکن است به دلیل دشواری در مدیریت تنش‌های رابطه‌ای و تفسیر دقیق رفتار همسرشان استرس بیشتری تجربه کنند.

محدود بودن دامنه تحقیق به زنام متأهل با تعارضات زناشویی مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره مناطق ۲، ۳ و ۴ شهر تهران و وجود برخی متغیرهای کنترل نشده، مانند وضعیت مالی خانواده‌ها، موقعیت اجتماعی آنها و بلوغ شناختی، عاطفی، هیجانی و روان‌شناختی زنان و همسران آنان از محدودیت‌های این پژوهش بود؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود برای افزایش قدرت تعمیم‌پذیری نتایج، در سطح پیشنهاد پژوهشی، این پژوهش در سایر شهرها و مناطق و جوامع دارای فرهنگ‌های متفاوت، دیگر گروه‌های سنی و کنترل عوامل ذکر شده اجرا شود. با توجه به نقش میانجی معنادار استرس ادراک‌شده در رابطه بین تمایز یافتگی و پرخاشگری پنهان زناشویی زنان متأهل می‌توان گفت استرس نقشی مخرب در ایجاد پرخاشگری پنهان زناشویی همچنین تخریب تمایز یافتگی دارد. بر این اساس می‌توان با بکارگیری درمان‌های روان‌شناختی مناسب و با کاهش استرس ادراک‌شده زنان، از میزان آسیب‌های زناشویی آنان کاست.

۵. تشکر و قدردانی

مقاله حاضر برگرفته از رساله دوره دکترای تخصصی نویسنده اول مقاله در دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس بود. بدین وسیله از تمام زنان حاضر در پژوهش، اعضای خانواده آنان و مسئولین مراکز مشاوره مناطق ۲، ۳ و ۴ شهر تهران که همکاری کاملی جهت اجرای پژوهش داشتند، قدردانی به عمل می‌آید.

۶. ملاحظات اخلاقی

به منظور رعایت اخلاق تحقیق، رضایت زنان حاضر در پژوهش و اعضای خانواده آنان برای شرکت در پژوهش اخذ شد. همچنین به آنان اطمینان داده شد که اطلاعات آنها محرمانه باقی خواهد ماند و نیازی به ذکر نام خود در پرسشنامه‌ها نیست. اصل رازداری و محرمانه بودن تمامی اطلاعات در هر مرحله از پژوهش به‌طور دقیق رعایت گردید. همچنین برای رعایت ملاحظات

اخلاقی، در آغاز پژوهش به شرکت کنندگان در پژوهش درباره هدف پژوهش، روش اجرای پژوهش و حق آن‌ها برای شرکت یا عدم شرکت در پژوهش توضیحات کامل ارائه شد. پژوهش حاضر با کد اخلاق IR.IAU.BA.REC.1403.073 در دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس ثبت گردیده است.

۷. حمایت مالی

هیچ سازمان دولتی و خصوصی از این پژوهش حمایت مالی نکرده است.

۸. تعارض منافع

در این پژوهش هیچ تعارض منافع توسط نویسندگان گزارش نشده است.

منابع

- پناهی‌فر، س.، میردیکوند، ف.، و صادقی، م. (۱۴۰۱). مقایسه اثربخشی زوج درمانی طرحواره محور، هیجان مدار و درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر استرس زناشویی زوجین در آستانه طلاق در خانواده‌های نظامی. علوم مراقبتی نظامی، ۹(۱)، ۶۸-۸۰.
<http://npwjm.ajaums.ac.ir/article-1-880-fa.html>
- جمشاد، پ.، و داوری، ر. (۱۴۰۱). پیش‌بینی پرخاشگری ارتباطی پنهان بر اساس ویژگی‌های شخصیت و ناگویی هیجانی زنان متأهل شهر تهران. پژوهش‌های روانشناسی اجتماعی، ۱۲(۴۸)، ۸۹-۱۰۲.
<https://doi.org/10.22034/spr.2023.366981.1787>
- حسن‌زاده نمین، ف.، پیمانی، ج.، رنجبری پور، ط.، و ابوالمعالی الحسینی، خ. (۱۳۹۸). مدل پیش‌بینی بهزیستی روانشناختی بر اساس تاب‌آوری با در نظر گرفتن نقش میانجی استرس ادراک شده. مجله علوم روانشناختی، ۱۸(۷۷)، ۵۶۹-۵۷۷.
<http://psychologicalscience.ir/article-1-446-fa.html>
- حکیمی، ع.، خسروپور، ف.، و خجسته‌چترودی، س. (۱۴۰۰). بررسی ارتباط بین نگرش مذهبی و مثبت‌گرایی با امید به زندگی در بیماران بستری در بیمارستان‌های شهر کرمان در سال ۱۳۹۸: نقش میانجی‌گری سرسختی روان‌شناختی و استرس ادراک شده: یک مطالعه توصیفی. مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، ۲۰(۱)، ۲۳-۳۶.
<http://journal.rums.ac.ir/article-1-5739-fa.html>
- خزاعی، س.، نوایی‌نژاد، ش.، فرزاد، و.، و زهراکار، ک. (۱۳۹۵). بررسی ویژگی‌های روانسنجی مقیاس پرخاشگری پنهان ارتباطی در زوجین ایرانی. پژوهش در سلامت روان‌شناختی، ۱۰(۲)، ۷۵-۸۸.
<http://rph.khu.ac.ir/article-1-2590-fa.html>
- رضایی‌فر، ا.، سپاه‌منصور، م.، کوچک‌انتظار، ر.، و کوشکی، ش. (۱۳۹۸). تدوین مدل ثبات رابطه‌ی زناشویی براساس ویژگی‌های شخصیتی و استرس ادراک شده با میانجی‌گری سبک‌های حل مسئله. شناخت اجتماعی، ۱۸(۱)، ۸۳-۱۰۶.
<https://doi.org/10.30473/sc.2019.41673.2252>
- سعادت‌آظهر، ح.، صبحی‌قراملکی، ن.، و ضرغام‌حاجبی، م. (۱۴۰۰). مدل تاب‌آوری بر اساس صفات شخصیتی با میانجی‌گری استرس ادراک شده در افراد نظامی. طب/نظامی، ۱۱(۱)، ۱-۱۱.
<http://jpmed.ir/article-1-946-fa.html>
- سعادت، س.، اصغری، ف.، و جزایری، ر. (۱۳۹۴). رابطه خودکارآمدی تحصیلی با استرس ادراک شده، راهبردهای مقابله‌ای و حمایت‌های اجتماعی ادراک شده در دانشجویان دانشگاه گیلان. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، ۱۵(۱۲)، ۶۷-۷۸.
<http://ijme.mui.ac.ir/article-1-3531-fa.html>
- عباسی، م.، عسکری‌پورکبیر، ف.، و غریبی، ا. (۱۳۹۸). مداخله‌ای در عاطفه مثبت و منفی و استرس زناشویی زوجین در معرض طلاق شهر بوشهر: اثربخشی مدل امنیت هیجانی. روان‌شناسی بالینی، ۱۱(۳)، ۶۷-۷۵.
<https://doi.org/10.22075/jcp.2019.14508.1401>
- غنی‌پوراجرآباد، ط. (۱۴۰۱). پیش‌بینی صمیمیت زوجین بر اساس تمایز یافتگی خود با نقش میانجی تعهد زناشویی. ایده‌های نوین روانشناسی، ۱۲(۱۶)، ۱-۱۱.
<http://jnip.ir/article-1-697-fa.html>
- فخاری، ن.، لطیفیان، م.، و اعتماد، ج. (۱۳۹۳). بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی فرم کوتاه پرسشنامه تمایز یافتگی خود در دانشجویان ایرانی. فصلنامه اندازه‌گیری تربیتی، ۴(۱۵)، ۵۸-۳۵.
http://jem.atu.ac.ir/article_268.html
- قبادی، م.، مرادی، ا.، یاراحمدی، ی.، و احمدیان، ح. (۱۴۰۰). تدوین مدل علی دلزدگی زناشویی بر اساس میزان تمایز یافتگی، تاب‌آوری و خودتنظیمی هیجانی. مطالعات ناتوانی، ۱۱(۱)، ۱۵۹-۱۵۱.
<http://jdisabilstud.org/article-1-2246-fa.html>
- کاشفی، ف.، ازخوش، م.، خاندانی، م.س.، و آقایی، ح. (۱۴۰۲). تأثیر روان‌درمانی پویشی فشرده کوتاه مدت بر تمایز یافتگی خود و رفتار دلبستگی در روابط زناشویی زنان دارای گرایش به پیمان شکنی زناشویی. روان‌پرستاری، ۱۱(۱)، ۱-۱۶.
<http://ijpn.ir/article-1-2100-fa.html>

- کریمی، ا.، احمدی، ص.، و زهراکار، ک. (۱۳۹۸). اثربخشی آموزش مهارت‌های زناشویی مبتنی بر مدل گاتمن بر پرخاشگری ارتباطی پنهان زنان. *روان‌شناسی بالینی*، ۱۱(۴)، ۲۱-۱۳. <https://doi.org/10.22075/jcp.2020.17365.1640>
- مومن پور، س.، صفاری نیا، م.، بزازیان، س.، و وطن خواه، ح. (۱۴۰۱). نقش افکار خودآیند منفی و نگرش‌های ناکارآمد در بهزیستی روان شناختی با میانجی استرس ادراک شده در زنان مبتلا به سرطان پستان. *پژوهش پرستاری*، ۱۷(۱)، ۳۰-۱۹. <http://ijnr.ir/article-1-2558-fa.html>
- میکائیلی، ن.، و عبادی، م. (۱۴۰۱). تدوین معادلات ساختاری آشفتگی رابطه زناشویی براساس بازشناسی بیان چهره ای هیجان: نقش میانجی پرخاشگری ارتباطی در زنان نابارور. *علوم/عصاب شغای خاتم*، ۱۰(۲)، ۳۲-۳۳. <http://shfayekhatam.ir/article-1-2261-fa.html>

References

- Abbasi, M., Askarpoor Kabir, F., & Gharibi, A. (2019). Intervention in the Positive and Negative Affect and Marital Stress of Couples on the brink of Divorce in Bushehr City: The Effectiveness of Emotional Safety Model. *Psychiatry and Clinical Psychology*, 11(3), 67-75. <https://doi.org/10.22075/jcp.2019.14508.1401> (In Persian)
- Buser, T.J., Pertuit, T.L., & Muller, D.L. (2019). Nonsuicidal self-injury, stress, and self differentiation. *Adultspan Journal*, 18(1), 4-16. <https://doi.org/10.1002/adsp.12065>
- Chung, G.S.K., Chan, X.W., Lanier, P., & Wong, P.Y.J. (2023). Associations between Work-Family Balance, Parenting Stress, and Marital Conflicts during COVID-19 Pandemic in Singapore. *Journal of Child and Family Stududies*, 32, 132-144. <https://doi.org/10.1007/s10826-022-02490-z>
- Cohen, S., Kamarak, T., & Mermelstein, R. (1983). A global measure of perceived stress. *Journal Health Social Behavior*, 24(4), 385-396. <https://doi.org/10.1007/s10826-022-02490-z>
- Dargahi, S., Ayadi, N., & Khabazi, M. (2024). Causal relationships of differentiation, latent communicative aggression, and emotional divorce in conflicting women with the mediating role of marital conflict. *Iranian Journal of Family Psychology*, 11(1), 48-61. <https://doi.org/10.22034/ijfp.2024.2028681.1317>
- Fakhari, N., Latifian, M., & Etemad, J. (2014). A Study of Psychometric Properties of the Executive Skills Scale for Pre-School Children (Parent Form). *Educational Measurement*, 5(15), 35-58. https://jem.atu.ac.ir/article_268.html?lang=en (In Persian)
- Ghanipour Ajababad, T. (2022). Predicting the intimacy of couples based on their differentiation with the mediating role of marital commitment. *Journal of Psychology New Ideas*, 12(16), 1-11. <http://jnip.ir/article-1-697-fa.html> (In Persian)
- Ghobadi, M., Moradi, O., Yarahmadi, Y., & Ahmadian, H. (2021). Developing a Causal Model of Marital Burnout Based on Differentiation, Resilience, and Emotion Regulation. *Journal of Disability Studies*, 11(1), 151-162. <http://jdisabilstud.org/article-1-2246-fa.html> (In Persian)
- Ghorbani, N., Bing, M.N., Watson, P.J., Davison, H.K., & Mack, D.A. (2002). Self-reported emotional intelligence: Construct similarity and functional dissimilarity of higher-order processing in Iran and the United States. *International Journal of Psychology*, 37(5), 297-308. <https://doi.org/10.1080/00207590244000098>
- Hakimi, A.R., Khosropour, F., & Khojasteh Chatroudi, S. (2021). Investigating the Relationship between Religious Attitude and Positivism and Life Expectancy in Patients Hospitalized in Kerman Hospitals in 2019: The Mediating Role of Psychological Hardiness and Perceived Stress: A Descriptive Study. *Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences*, 20(1), 23-36. <http://journal.rums.ac.ir/article-1-5739-fa.html> (In Persian)
- Hamidikian, P., Niknam, M., & Jahangir, P. (2021). Prediction of latent marital aggression and fear of intimacy based on self-compassion with the mediating role of guilt in married people. *Applied Family Therapy Journal*, 2(1), 74-85. <https://doi.org/10.61838/kman.aftj.2.1.4>
- Hasanzadeh Namin, F., Peymani, J., Ranjbaripoor, T., & Abolmaali Alhoseini, K. (2019). Predictive model of psychological well-being based on resilience considering the mediating role of

- perceived stress. *Journal of Psychological Science*, 18(77), 569-578. <http://psychologicalscience.ir/article-1-446-fa.html> (In Persian)
- Heidari, E., Shirazi, M., & Mohrer, G.S. (2021). Explaining the causes of hidden marital aggression in women: The role of feelings of guilt and self-sufficiency. *Psychology of Woman Journal*, 2(2), 47-59. <https://doi.org/10.61838/kman.pwj.2.2.5>
- Jamshad, P., & Davari, R. (2023). Predicting Covert Relational Aggression based on Personality Traits and Alexithymia of Married Women in Tehran. *Social Psychology Research*, 12(48) 89-102. <https://doi.org/10.22034/spr.2023.366981.1787> (In Persian)
- Karimi, A., Ahmadi, S., & Zaharakar, K. (2020). The Effectiveness of Marital Skills Training Based on the Gotman's Model in Covert Relational Aggression of Women. *Clinical Psychology*, 11(4), 13-22. <https://doi.org/10.22075/jcp.2020.17365.1640> (In Persian)
- Kashefi, F., Azkhash, M., Khanjani, M S., & Aghaei, H. (2023). The Effectiveness of Intensive Short-Term Dynamic Psychotherapy on Self-Differentiation and Attachment Behavior in Couple Relationships in Women with Tendency to Marital Infidelity. *IJPN*. 11(1), 1-16. <http://ijpn.ir/article-1-2100-fa.html> (In Persian)
- Khazaei, S., Navabinejad, S., Farzad, V., & Zaharakar, K. (2016). The Investigating of Psychometric properties of Covert Relational Aggression Scale. *Journal of Research in psychological Health*, 10(2), 75-88. <http://rph.khu.ac.ir/article-1-2590-fa.html> (In Persian)
- Lee, H., & Yoon, H.G. (2023). Body change stress, sexual function, and marital intimacy in korean patients with breast cancer receiving adjuvant chemotherapy: A cross-sectional study. *Asia-Pacific Journal of Oncology Nursing*, 10(5), 1002-1008. <https://doi.org/10.1016/j.apjon.2023.100228>
- Lev-Ari, R.K., Solomon, Z., & Horesh, D. (2024). Finding the precise distance: Self-differentiation, marital relationship and trauma among ex-combatants' spouses. *European Journal of Trauma & Dissociation*, 8(3), 1004-1008. <https://doi.org/10.1016/j.ejtd.2024.100439>
- Liu, L., Huang, R., Shang, Y., Zou, L., & Wu, A.M.S. (2024). Self-efficacy as a mediator of neuroticism and perceived stress: Neural perspectives on healthy aging. *International Journal of Clinical and Health Psychology*, 24(4), 1005-1009. <https://doi.org/10.1016/j.ijchp.2024.100521>
- Meng, R., Xu, J., Luo, Y., Mastrotheodoros, S., Jiang, C., Garofalo, C., Mazzeschi, C., Nielsen, T., Fong, D.Y.T., Dzierzewski, J.M., Ma, H., Spruyt, K., & Bruni, O. (2025). Perceived stress mediates the longitudinal effect of sleep quality on internalizing symptoms. *Journal of Affective Disorders*, 373, 51-59. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2024.12.046>
- Mikaeili, N., & Ebadi, M.(2022). Developing Structural Equations for Marital Relationship Distress Based on Facial Emotion Recognition: The Mediating Role of Relational Aggression in Infertile Women. *Shefaye Khatam*, 10(2), 22-32 <http://shfayekhatam.ir/article-1-2261-fa.html> (In Persian)
- Mirzaie Kondori, F., Abdi Zarin, S., & Aghayousefi, A. (2022). Modeling marital conflict based on self differentiation and familism through the mediation of intimacy and emotional maturity in the family. *Applied Family Therapy Journal*, 3(2), 394-417. <https://doi.org/10.61838/kman.aftj.3.2.20>
- Momenpour, S., Saffarinia, M., Bazzazian, S., & Vatankhah, H. (2022). The Role of Negative Spontaneous Thoughts and Dysfunctional Attitudes in Psychological Well-being Mediated by Perceived Stress in Women with Breast Cancer. *Iranian Journal of Nursing Research*, 17(1), 19-30. <http://ijnr.ir/article-1-2558-fa.html> (In Persian)
- Mozas-Alonso, M., Oliver, J., & Berástegui, A. (2022). Differentiation of self and its relationship with marital satisfaction and parenting styles in a Spanish sample of adolescents' parents. *Plos one*, 17(3), 256-301. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0265436>
- Panahifar, S., Mirderikvand, F., & Mirsadeghi, M. (2022). The Comparison of the Effectiveness of Schema-Based Couple Therapy, Emotional Focused Couple Therapy and Acceptance

- Commitment Couple Therapy on Intimacy Functions of couples on the Brink of Divorce in Military Families. *Military Caring Sciences*, 10(34), 8-19. <http://mcs.ajaums.ac.ir/article-1-519-fa.html> (In Persian)
- Pillsworth, E.G., Hahnel-Peeters, R.K., & Barrett, H.C. (2023). The role of parent-offspring conflict in Shuar partner choice and marital practices. *Evolution and Human Behavior*, 44(6), 639-651. <https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2023.11.002>
- Pinto, I.V., Marinho, F., & Malta, D.C. (2025). Risk of mortality by aggression: A retrospective cohort study in women with notification of interpersonal violence in Brazil. *Public Health*, 240, 12-17. <https://doi.org/10.1016/j.puhe.2024.12.024>
- Rehman, U., Yıldırım, M., & Shahnawaz, M.G. (2023). A longitudinal study of depression, anxiety, and stress among Indians during COVID-19 pandemic. *Psychology, Health & Medicine*, 28(1), 60-68. <https://doi.org/10.1080/13548506.2021.2023751>
- Rezaeifar, E., Sepahmansour, M., Kochakentazar, R., & Kooshki, S.H. (2019). Developing Model of Marital Stability based on Personality Characteristics and Perceived Stress Mediating by problem Solving styles. *Social Cognition*, 8(1), 83-106. <https://doi.org/10.30473/sc.2019.41673.2252> (In Persian)
- Saadat, S., Asghari, F., & Jazayeri, R. (2015). The relationship between academic self-efficacy with perceived stress, coping strategies and perceived social support among students of University of Guilan. *Iranian Journal of Medical Education*, 15(12), 67-78. <http://ijme.mui.ac.ir/article-1-3531-fa.html> (In Persian)
- Saadatazhar, H., Sobhi Gharamaleki, N., & Zargham hajebi, M. (2022). Resilience Model Based on Personality Traits by the Mediating Role of Perceived Stress in the Military. *Journal of Police Medicine*, 11(1), 1-11. <http://jpmed.ir/article-1-946-fa.html> (In Persian)
- Sarno, E.L., Smith, M.S., & Newcomb, M.E. (2023). Minority stress and intimate partner aggression among male same sex couples. *Personal Relationships*, 30(3), 756-772. <https://doi.org/10.1111/per.12482>
- Shi, Y., & Whisman, M.A. (2023). Marital satisfaction as a potential moderator of the association between stress and depression. *Journal of Affective Disorders*, 327, 155-158. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2023.01.093> Get rights and content
- Simon, H.L.M., DiPlacido, J., & Conway, J.M. (2019). Attachment styles in college students and depression: The mediating role of self differentiation. *Mental Health & Prevention*, 13, 135-142. <https://doi.org/10.1016/j.mhp.2019.01.011>
- Willis, K., Miller, R. B., Yorgason, J., & Dyer, J. (2021). Was Bowen correct? The relationship between differentiation and triangulation. *Contemporary Family Therapy*, 43, 1-11. <https://doi.org/10.1007/s10591-020-09557-3>
- Wilson, S.J., Syed, S.U., Yang, I.S., & Cole, S.W. (2024). A tale of two marital stressors: Comparing proinflammatory responses to partner distress and marital conflict. *Brain, Behavior, and Immunity*, 119, 898-907. <https://doi.org/10.1016/j.bbi.2024.05.003>

Model Evaluation of Modeling Marital Covert Aggression Based on Differentiation with the Mediating Role of Perceived Stress in Married Women

Extended Abstract

Aim

Marriage and family are considered to be the most fundamental social institutions that play an important role in the mental and social health of individuals (Lee, Yoon, 2023). The couple's relationship, as the core of the family, is formed based on emotional, cognitive, and behavioral interactions, and its quality can have profound effects on the mental health and life satisfaction of

spouses (Chung et al., 2023). In the meantime, the way in which marital conflicts are managed and the ways in which emotions are expressed are among the factors that can determine the stability or instability of these relationships (Pillsworth et al., 2023). One of the behaviors that subtly but effectively affects the dynamics of couples' relationships is marital covert aggression (Mikaeili, Ebadi, 2022). Marital covert aggression is one of the complex dimensions of interpersonal conflicts in marital relationships that can indirectly and subtly affect the dynamics of the relationship (Karimi, Ahmadi, & Zahraakar, 2019). Another variable related to the occurrence of aggressive behaviors in marital relationships is differentiation. As people who have problems with differentiation experience more psychological problems, stress, and self-harming behaviors (Buser et al., 2019). In the field of marital issues, Heydari et al. (2021), Dargahi et al. (2024), and Lev-Ari et al. (2024) showed that there is a significant relationship between differentiation and marital conflict and the formation of covert and overt marital aggression. Among other variables that can play a role in the emergence of aggression in couple relationships is perceived stress (Sarno et al., 2023). As Wilson et al. (2024) have shown, perceived stress can disrupt individuals' cognitive and psychological order, reduce their problem-solving ability in critical and challenging situations, and cause them to experience higher levels of marital conflict and aggression. Married women who experience high levels of stress may use covert aggression as a defensive strategy to manage conflicts due to psychological and emotional pressures (Sarno et al., 2023). According to this the aim of the present study was the structural model of modeling marital covert aggression based on differentiation with the mediating role of perceived stress in married women.

Methodology

The research is applicative and the research method was correlational through structural equations modeling. The statistical population of this study included married women referring to counseling centers in regions 2, 3, and 4 of Tehran in the winter of 2024. Among the statistical population, 338 people were selected by available sampling method. The research tools included Couples Relational Aggression and Victimization Scale (CRAVS) (Nelson, Carroll, 2006), Differentiation of Self Questionnaire (DSQ) (Skowron, Friedlander, 1998) and Perceived Stress Questionnaire (PSQ) (Cohen, Kamarck, Mermelstein, 1983). The data analysis was conducted through Mean, Pearson correlation and structural equations modeling via SPSS and Amos versions 23. The reason for using the structural equation modeling method is that in this research, the researcher sought to evaluate the mediating effect of the perceived stress in the relationship between differentiation and marital covert aggression.

Results

The results showed that the structural model of the research fits the collected data. The results also showed that the total path coefficient (sum of direct and indirect path coefficients) between differentiation and marital covert aggression ($p=0.001$, $\beta=-0.337$) is negative and significant. Also, the path coefficient between differentiation and perceived stress ($p=0.001$, $\beta=-0.22$) is negative and significant. In addition, the path coefficient between perceived stress and marital covert aggression ($p=0.001$, $\beta=0.326$) was positive and significant. Finally, the indirect path between differentiation and marital covert aggression ($p=0.001$, $\beta=-0.337$) was negative and significant. This finding indicated the significant role of perceived stress in the relationship between differentiation and marital covert aggression in married women. In general, it should be said that while there is a significant relationship between the variables, the differentiation and perceived stress affect the marital covert aggression of married women. Finally, the perceived stress is able to mediate the relationship between differentiation and marital covert aggression of the married women in a meaningful way.

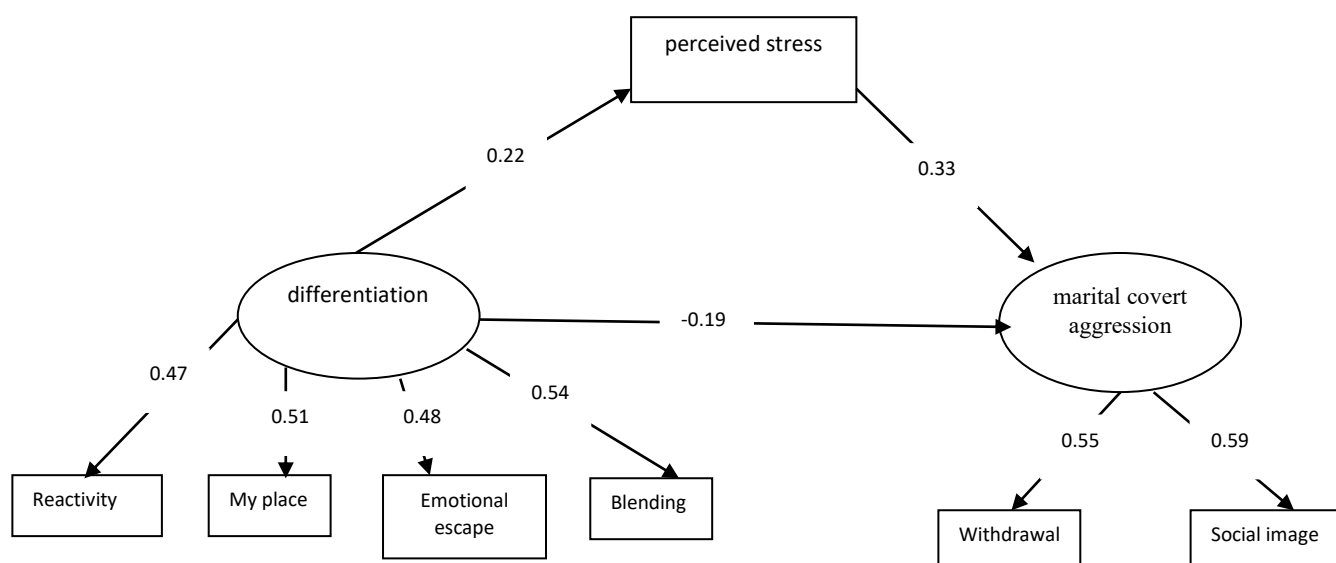

Figure 1: Standard parameters in the structural research model

Conclusion

In explaining the effect of differentiation on perceived stress and marital covert aggression, it can be said that, The relationship between the components of differentiation and covert aggression is complex and multifaceted in interpersonal relationships that affect the emotional, psychological and social interactions of individuals. Differentiation includes components such as self-awareness, emotional autonomy, personal boundaries, flexibility and reflection. Accordingly, this variable affects the way people manage their emotions and relationships in different interactions (Buser et al, 2019). People with the power of differentiation are able to regulate their emotions independently of others and can act thoughtfully in stressful situations without extreme or defensive reactions. On the other hand, covert aggression, which involves the destruction of social image and emotional withdrawal, is directly related to lack of differentiation and the inability to manage emotions and emotional relationships. When people in their relationships have poor self-regulation skills or fail to establish healthy boundaries, they may resort to destructive behaviors such as backbiting, gossiping, or emotional withdrawal to control their relationships. This process increases stress in married women and paves the way for marital covert aggression. In explaining the mediating role of perceived stress, it can also be stated that, Perceived stress, as a subjective and individual experience, refers to how an individual evaluates pressures, threats, and uncertainties in life situations. Stress is perceived when an individual feels that the demands and challenges are beyond their abilities and psychological resources. This reflects individual differences in how they evaluate and process similar situations; in other words, perceived stress depends on how the individual interprets and evaluates the situation rather than on the objective characteristics of the situation (Meng et al., 2025). Therefore, based on the characteristics of perceived stress, it can be said that this variable is positively and significantly related to marital covert aggression. When perceived stress increases in an individual, the likelihood of using aggressive behaviors to cope with this stress increases. This relationship is especially visible in married women, where daily life stresses can directly affect the quality of marital relationships and cause the emergence of aggressive behaviors. Therefore, managing perceived stress and improving coping skills can be effective strategies for reducing aggression and improving marital relationships.

Key words: Marital Covert Aggression, Differentiation, Married Women, Perceived Stress

Ethical considerations

In order to comply with research ethics, consent was obtained from the women in the study and their family members to participate in the study. They were also assured that their information would remain confidential and that there was no need to mention their names in the questionnaires. The principle of confidentiality and privacy of all information was strictly observed at each stage of the study. Also, to comply with ethical considerations, at the beginning of the study, full explanations were provided to the participants about the purpose of the study, the method of conducting the study, and their right to participate or not to participate in the study. This study has been registered with the ethics code IR.IAU.BA.REC.1403.073 at Islamic Azad University, Bandar Abbas Branch.

Acknowledgments

This article was derived from the first author's doctoral dissertation at Islamic Azad University, Bandar Abbas Branch. We would like to express our gratitude to all the women participating in the study, their family members, and the officials of the counseling centers in regions 2, 3, and 4 of Tehran who fully cooperated in conducting the study.

Financial support

The present research has not received financial assistance from any institution or organization.

Conflict of Interest

In this study, no conflict of interest was reported by the authors.